

Tarihçesi: Geçmiş Osmanlı İmparatorluğunun ilk yıllarına dayanan Hara ve İnekhaneler ile Devlet Üretim Çiftliklerinin 1984 yılında tek çatı altında toplanmasıyla kurulmuştur.

Faaliyet Konuları: Ülkemiz tarım sektörünün en önemli girdilerinden olan sertifikalı tohum ve üstün vasıflı damızlık gibi materyallerin üretimi ve dağıtımını ana ekseninde faaliyet göstermektedir.

Varlıkları:

Personeli*	1.136 memur, 1.599 işçi ve 3.859 taşeron, Toplam 6.594 kişi
İşletmeleri:	36 işletme
• Toplam Arazi Varlığı	3.603.832 dekar
• Kiralamadaki	1'i kısmi, 2'si iştirak 20 işletme, 329.771 dekar (%9,2)
• Kullanımındaki	17 işletme, 3.274.061 dekar (%90,8)
Damızlık Sığır*	30.959 baş+13.004 baş ithal = 43.936 baş
Damızlık Koyun*	167.200 baş
Safkan Arap Atı*	1.224 baş

(*) 05 Ekim 2017 tarihi itibariyle.

Yatırımları:

TİGEM'in sertifikalı tohum ve üstün vasıflı damızlık üretimi ve dağıtım faaliyetlerinde etkinliğin artırılarak sürdürülmesi amacıyla 2002 yılından itibaren önemli projeler uygulamaya konulmuştur.

Projenin Adı	2002-2016 (Harcama TL)	2017 (Ödenek TL)	2018 (Ödenek TL)	2019 (Ödenek TL)	2020 (Ödenek TL)
Tarımsal Sulama	475 Milyon	106 Milyon	44 Milyon	103 Milyon	37 Milyon
Tarımsal Yapılar ve Tesisler	155 Milyon	8 Milyon	56 Milyon	17 Milyon	27 Milyon
Mekanizasyon ve Bilgi Sistemleri	198 Milyon	23 Milyon	14 Milyon	19 Milyon	6 Milyon
Hayvansal Üretimi Geliştirme	311 Milyon	23 Milyon	26 Milyon	11 Milyon	55 Milyon
TOPLAM	1 Milyar 139 Milyon	160 Milyon	140 Milyon	150 Milyon	125 Milyon

Tarımsal Sulama Projesi:

TİGEM’de 2002 yılına kadar toplam sulanan	: 210 Bin dekar
2002-2016 arası sulamaya açılan	: 669 Bin dekar
2017’de toplam sulanan arazi	: 879 Bin dekar
2017-2020 sulamaya açılacak	: 174 Bin dekar
Toplam	: 1.053 Bin dekar

Sulamaya açılan ve açılacak olan sulama sistemleri

	Center-Pivot	Lineer	Damla	Yağmurlama	Yüzey (Cazibe)	TOPLAM
2009 öncesi (da)	0	0	2 Bin	107 Bin	101 Bin	210 Bin
2017 yılında (da)	363 Bin	2 Bin	102 Bin	407 Bin	5 Bin	879 Bin
2020 yılı sonunda (da)	523 Bin	2 Bin	110 Bin	416 Bin	2 Bin	1 Milyon 53 Bin

Mekanizasyon ve Bilgi Sistemleri Projesi:

✓ 2002-2016 Yatırımları:

- 598 adet traktör ve bağlı ekipmanları satın alınarak teknolojik yenilenmeler sağlanmıştır.
- 2009 yılından itibaren “Doğrudan Ekim” metoduna başlandı ve dekar başına 35 TL tasarruf sağlanmıştır.
- 32 m iş genişliğinde 25 kendi yürür ilaçlama, 5 silaj biçme, 20 yemleme makinesi alınmıştır.
- 49 adet traktör ve bağlı ekipmanları ile ihtiyaç duyulan makine, alet ve ekipmanlarının alımları yapılmıştır.
- Bilişim Teknolojileri Yatırımları olarak; Bayi Otomasyon Sistemi, Akaryakıt ve Araç Takip Sistemi, Kameralı Güvenlik Sistemi ve SCADA Sistemi kurularak, tarımsal faaliyetlerde kullanılmaya başlanmıştır.

✓ 2017-2020 yatırımları:

- Sulu tarım alanları ile damızlık hayvan kapasitesinin artışına paralel olarak 75 adet traktör ve bağlı ekipmanları ile diğer makine alet ve ekipmanların alımları hedeflenmiştir.

Tarımsal Yapılar ve Tesis Projesi

✓ 2002-2016 yatırımları:

- 160 ton/saat kapasiteli 9 adet otomatik tohum hazırlama tesisi kurulmuş,
- 22 adet renk ayırıcı sistemi alınmış,
- 10 adet tohum hazırlama tesisinin otomasyonu sağlanmış,
- 238 bin tonluk çelik silo tesisi yapılmış,
- 243 ton/saat kapasiteli mısır kurutma tesisi kurulmuş,
- Ceylanpınar İşletmesinde 128 adet lojman yapılmış,
- Diğer bina bakım ve yenileme, arazi hudutlandırma ve diğer tesis-yapı yatırımları yapılmıştır.

✓ 2017-2020 yatırımları:

- 2 adet tohum hazırlama tesisi,
- 109 bin tonluk mahsul muhafaza silosu,
- 68 adet hizmet evi,
- Parsel yolları ve diğer önemli ve öncelikli işlerin yapılması hedeflenmiştir.

Hayvansal Üretimi Geliştirme Projesi:

1) Sığırcılık Yatırımları;

✓ 2002-2016 Yatırımları:

- 7 işletmede 15.200 ana başlık komple sığırcılık tesisleri yapılmış,
- Sultansuyu İşletmesinde Sığır Sperma Üretim Merkezi hizmete açılmış,
- 4 işletmede biyogaz tesisi kurulmuş,
- Gözlü İşletmesinde 30 ton/saatlik yem üretim tesisi kurulmuştur.

2) Koyunculuk Yatırımları

✓ 2002-2016 yatırımları:

- 7 işletmede 40 bin ana başlık damızlık koyun tesisi kurulmuş,
- Ceylanpınar'da 1.000 ana başlık damızlık keçi tesisi yapılmış ve hizmete açılmış,
- 4 işletmede otomatik sağım merkezi kurulmuş ve hizmete alınmış,
- Mevcut barınakların büyük oranda modernizasyonu tamamlanmış,

3) Atçılık Yatırımları; 2002-2016 döneminde Anadolu ve Karacabey İşletmelerinde 175 başlık at tavalası yapılmış, Karacabey, Sultansuyu İşletmeleri ile Ankara'da Safkan Arap Atı Tanıtım Merkezleri hizmete açılmıştır.

BİTKİSEL ÜRETİM FAALİYETLERİ

Sertifikalı Tohumluk:

- ✓ Sertifikalı hububat tohumu dağıtımı 2008 yılında 96 Bin ton iken 2016 yılında 132 Bin tona çıkarılmış, 2017 yılında ise 200 Bin tona çıkarılması hedeflenmiştir.
- ✓ TİGEM işletmelerinde özel sektör işbirliği ile 2012 yılında 5 bin ton ile başlatılan sertifikalı patates tohumu üretim miktarı 2016 yılında 56 Bin tona çıkarılmıştır.
- ✓ Fidan Üreticileri Birliği yapılan işbirliği kapsamında 5 yıl içerisinde 60 milyon adet sertifikalı meyve fidanı üretimi amacıyla 2014 yılında TİGEM işletmelerinde alt yapı çalışmaları tamamlanmış ve üretime başlanılmıştır.
- ✓ Çiftçilerimizin sertifikalı tohuma kolay ulaşımını sağlamak amacıyla, 2003-2016 döneminde ülkemiz genelinde 294 adet TİGEM bayisi kurulmuş ve Bayi Otomasyon Sistemi oluşturulmuştur.
- ✓ Ülkemiz tohumculuğunun bitkisel üretimin bütün dallarında gelişmesi için tüm imkanlarını özel sektör ve araştırma kuruluşlarının hizmetine sunarak, TİGEM işletmelerinde 50 Bin dekar sulu tarım arazisinde patates, hibrit mısır, ayçiçeği, sebze ve yem bitkileri gibi sertifikalı tohumların üretimi yapılmaktadır.
- ✓ TİGEM ile TAGEM işbirliği ile Yerli Sebze Tohumculuğunun Geliştirilmesi Projesi uygulamaya konulmuştur.

Sertifikalı Tohumluk Dağıtımları (ton)

Yıl	Serin İklim Tahılları					Sıcak İklim Tahılları		Yem Bitkileri			
	Buğday	Arpa	Tritikale	Yulaf	Toplam	Mısır	Çeltik	Yonca	Fiğ	Korunga	Toplam
2006	165.337	19.136	688		185.161	395	442	112	2.065	1.024	3.201
2007	117.080	13.938	667		131.685	277	224	146	1.392	403	1.941
2008	85.359	10.773	552		96.684	271	648	146	941	227	1.314
2009	104.778	15.894	508		121.180	168	399	127	907	277	1.311
2010	156.925	16.795	1.055		174.775	84	514	262	1.080	503	1.845
2011	153.513	20.475	698		174.686	106	174	245	780	56	1.081
2012	150.202	12.906	550	67	163.725	91	247	79	1.311	265	1.655
2013	152.681	21.431	1.933	71	176.116	82	180	61	402	28	491
2014	130.651	9.465	914	39	141.069	285	36	69	361	16	446
2015	128.383	14.484	1.818	167	144.852	619	-	82	831	31	944
2016	118.136	12.071	2.317	96	132.620	179	-	82	706	131	919
2017*	51.080	12.872	185	-	64.137	6	-	54	496	230	780

(*) 05/10/2017 tarihi itibarıyla.

DAMIZLIK HAYVAN YETİŞTİRİCİLİĞİ FAALİYETLERİ

Damızlık Sığır Yetiştiriciliği:

- ✓ Ülkemiz yetiştiricilerinin üstün vasıflı damızlık taleplerinin karşılanması amacıyla 14 işletmede 5 ırk ile damızlık sığır yetiştiriciliği yapılmaktadır.
- ✓ 2008 yılında 17 Bin baş olan damızlık sığır varlığı 2017 yılında 31 Bin başa çıkarılmış ve 2018 yılında 35 Bin başa çıkarılması hedeflenmiştir.
- ✓ Son 12 yıl içerisinde 30 Bin baş damızlık sığır dağıtımı gerçekleştirilmiş olup, 2017 yılında 5 Bin baş damızlık dağıtımı hedeflenmiştir.
- ✓ Malatya/Sultansuyu İşletmesinde 2011 yılında hizmete açılan 5 milyon doz kapasiteli Boğa Sperması Üretim Tesislerinde üretimi yapılan 2,1 milyon doz spermanın, 2016 yılında ülkemiz yetiştiricilerine dağıtımına başlanmıştır.
- ✓ Genç Çiftçi Projesi kapsamında 2016 yılında 8.514 kişiye (6'şar baş) 51.084 baş damızlık sığır dağıtımı tamamlanmıştır. 2017 yılında da dağıtımlar devam etmektedir.
- ✓ DAP, GAP, KOP ve DOKAP İlleri Hayvancılığının Geliştirilmesi Projesi kapsamında 4.289 baş boğa dağıtımı gerçekleştirilmiş, dağıtımlar tamamlanmıştır.
- ✓ 2017 yılında uygulamaya konulan Embriyo Transferi ile Üstün Vasıflı Damızlık Sığır Üretim Projesi ile et verim yönüyle öne çıkan ırklardaki ülkemiz damızlık sığır ihtiyaçlarının karşılanması hedeflenmiştir (2017 yılı 15 bin baş).

Damızlık Koyun Yetiştiriciliği:

- ✓ Ülkemiz yetiştiricilerinin üstün vasıflı damızlık taleplerinin karşılanması amacıyla 9 işletmede 10 ırk ile damızlık koyun yetiştiriciliği yapılmaktadır.
- ✓ 2008 yılında 98 Bin baştan 2017 yılında 186 Bin başa çıkarılmıştır.
- ✓ Damızlık koyunların 5 ırkı yerli (İvesi, Akkaraman, Morkaraman, Merinos ve Kıvırcık) ve 5 ırkı (Tahirova, Acıpayam, Malya, Bafra ve Polatlı) ise TIGEM ıslah çalışmalarıyla elde edilen melez ırklardan oluşmaktadır.
- ✓ Son 12 yıl içerisinde toplam 119 Bin baş damızlık koyun dağıtımı gerçekleştirilmiş, 2017 yılında ise 20 Bin baş damızlık dağıtımı hedeflenmiştir.
- ✓ Akkaraman ırkı koyunun, verim düzeyleri yüksek yerli ırklarla melezlenmesi, süt, döl ve et randımanı yüksek yeni saf ırklar elde edilmesi amacıyla 2012 yılında Gözlü İşletmesinde başlatılan çalışmalar devam etmektedir.
- ✓ Genç Çiftçi Projesi kapsamında 2016 yılında 2.680 kişiye (40'ar baş) 107.200 baş damızlık koyun dağıtımı tamamlanmıştır. 2017 yılında da dağıtımlar devam etmektedir.
- ✓ DAP, GAP, KOP ve DOKAP İlleri Hayvancılığının Geliştirilmesi Projesi kapsamında 7.300 baş koç dağıtımı gerçekleştirilmiş, dağıtımlar devam etmektedir.
- ✓ DAP Bölgesi Koyuncululuğunu Geliştirme Projesi kapsamında 2017-2025 yıllarında uygulamaya 67 bin baş damızlık Morkaraman ırkı damızlık koyun dağıtımı hedeflenmiştir.

Damızlık Halep Irkı Keçi Yetiştiriciliği: 2014 yılından itibaren Şanlıurfa/Ceylanpınar İşletmesinde 1.000 ana baş kapasite ile süt verimi yönüyle öne çıkan Halep ırkı keçi yetiştiriciliğine başlanılmıştır.

Arıcılık Faaliyeti; TİGEM işletmelerinde 2012 yılında 2.000 adet kovan ile arıcılık faaliyetine başlanılmış ve kapasite 2017 yılında 6.000'e çıkarılmıştır.

Safkan Arap Atı Yetiştiriciliği;

- ✓ Çiftlikat-ı Hümayun adı altında Osmanlının kuruluşundan beri devam eden atçılık faaliyetlerine halen üç işletmede (Bursa/Karacabey, Malatya/Sultansuyu ve Eskişehir/Anadolu) toplam 1.404 baş hayvan varlığı ile devam edilmektedir.
- ✓ TİGEM tarafından her yıl ortalama 251 baş yarış tayı kazandırılarak son 12 yılda atçılık sektörüne 3.020 baş yarış tayı kazandırılmıştır.
- ✓ Arap atının geniş kitlelere etkin bir şekilde tanıtılması, at ve biniciliği ile ilgili toplumsal bilincin geliştirilmesi, bireylerin etkin ve kaliteli binicilik hizmetlerinden faydalanmasının sağlanması, özellikle at biniciliği ve hippoterapi ile ilişkili insan sağlığı alanında uygulama ve tanıtım faaliyetinde bulunulması amacıyla, 2014 yılında Ankara/Beştepe ile Bursa/Karacabey ve Malatya/Sultansuyu İşletmelerinde “Arap Atı Tanıtımı ve Hippoterapi Merkezleri” hizmete açılmıştır.

TİGEM'in Yıllar İtibariyle Damızlık Dağıtımları

Yıllar	Sığır	Koyun	Keçi	At	Köpek	Ceylan
2005	1.801	5.480	0	202	239	85
2006	3.942	5.839	19	299	212	4
2007	2.861	7.713	0	295	121	59
2008	2.107	5.496	0	277	135	55
2009	3.047	16.411	74	245	147	94
2010	4.623	24.586	1	232	150	66
2011	2.159	15.050	102	250	217	53
2012 ^(*)	1.836	10.268	0	231	129	29
2013 ^(*)	223	7.266	35	235	155	23
2014 ^(*)	500	4.327	35	246	82	20
2015 ^(*)	2.356	8.146	136	248	109	39
2016 ^(*)	4.607	8.172	84	262	141	46
2017 ^(*)	3.745	5.151	1	222	37	-

(*)TİGEM'in 2012, 2013, 2014, 2015,2016 ve 2017 yıllarındaki damızlık hayvancılık kapasite artışı programı nedeniyle damızlık sığır ve koyun dağıtımları sınırlı tutulmuştur.

TİGEM'in Irklar İtibariyle Damızlık Sığır Varlığı (baş) (05/10/2017 tarihi itibariyle)

Siyah Alaca	Simmental	Esmer	Jersey	Limousin	TOPLAM
13.329	9.469	7.315	641	205	30.959
%43	%30	%24	%2	%1	%100

TİGEM'in Irklar İtibariyle Koyun Varlığı (baş) (05/10/2017 tarihi itibariyle)

YERLİ					TOPLAM
Merinos	Akkaraman	İvesi	Morkaraman	Kıvırcık	167.200 %100
35.447	40.121	58.046	13.173	3.512	
%21	%24	%35	%8	%2	
MELEZ					167.200 %100
Bafra	Malya	Polatlı	Acıpayam	Tahirova	
5.592	4.360	2.127	2.654	2.168	
%3	%3	%1	%2	%1	

GENÇ ÇİFTÇİ PROJESİ KAPSAMINDA DAĞITIMI YAPILAN BÜYÜKBAŞLAR*

İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş
Adana	106	636	Çanakkale	140	840	Karabük	85	510	Osmaniye	92	552
Adıyaman	120	720	Çankırı	81	486	Karaman	77	462	Rize	129	774
Afyon	159	954	Çorum	115	690	Kars	107	642	Sakarya	100	600
Ağrı	165	990	Denizli	117	702	Kastamonu	152	912	Samsun	134	804
Aksaray	92	552	Diyarbakır	128	768	Kayseri	98	588	Siirt	88	528
Amasya	88	528	Düzce	122	732	Kırıkkale	78	468	Sinop	100	600
Ankara	99	594	Edirne	89	534	Kırklareli	94	564	Sivas	161	966
Antalya	99	594	Elazığ	115	690	Kırşehir	77	462	Şanlıurfa	177	1.062
Ardahan	71	426	Erzincan	103	618	Kilis	58	348	Şırnak	103	618
Artvin	84	504	Erzurum	127	762	Kocaeli	75	450	Tekirdağ	85	510
Aydın	118	708	Eskişehir	77	462	Konya	139	834	Tokat	130	780
Balıkesir	141	846	Gaziantep	87	522	Kütahya	125	750	Trabzon	119	714
Bartın	96	576	Giresun	128	768	Malatya	103	618	Tunceli	74	444
Batman	99	594	Gümüşhane	93	558	Manisa	135	810	Uşak	93	558
Bayburt	55	330	Hakkari	92	552	Mardin	101	606	Van	116	696
Bilecik	86	516	Hatay	116	696	Mersin	73	438	Yalova	78	468
Bingöl	94	564	Iğdır	98	588	Muğla	110	660	Yozgat	124	744
Bitlis	98	588	Isparta	103	618	Muş	120	720	Zonguldak	127	762
Bolu	101	606	İstanbul	61	366	Nevşehir	94	564	TOPLAM	8.514	51.084
Burdur	90	540	İzmir	106	636	Niğde	97	582	(*) 2016 yılı		
Bursa	100	600	K. Maraş	105	630	Ordu	122	732			

GENÇ ÇİFTÇİ PROJESİ KAPSAMINDA DAĞITIMI YAPILAN KÜÇÜKBAŞLAR*

İli	Proje	Baş	İLİ	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş
Adana	39	1.560	Çanakkale	34	1.360	Karabük	12	480	Osmaniye	28	1.120
Adıyaman	40	1.600	Çankırı	29	1.160	Karaman	14	560	Rize	4	160
Afyon	62	2.480	Çorum	44	1.760	Kars	55	2.200	Sakarya	13	520
Ağrı	56	2.240	Denizli	34	1.360	Kastamonu	42	1.680	Samsun	49	1.960
Aksaray	44	1.760	Diyarbakır	45	1.800	Kayseri	24	960	Siirt	39	1.560
Amasya	23	920	Düzce	18	720	Kırıkkale	18	720	Sinop	27	1.080
Ankara	14	560	Edirne	22	880	Kırklareli	20	800	Sivas	55	2.200
Antalya	29	1.160	Elazığ	38	1.520	Kırşehir	18	720	Şanlıurfa	75	3.000
Ardahan	35	1.400	Erzincan	33	1.320	Kilis	33	1.320	Şırnak	45	1.800
Artvin	41	1.640	Erzurum	66	2.640	Kocaeli	8	320	Tekirdağ	30	1.200
Aydın	27	1.080	Eskişehir	26	1.040	Konya	50	2.000	Tokat	41	1.640
Balıkesir	38	1.520	Gaziantep	30	1.200	Kütahya	29	1.160	Trabzon	32	1.280
Bartın	15	600	Giresun	46	1.840	Malatya	42	1.680	Tunceli	20	800
Batman	31	1.240	Gümüşhane	13	520	Manisa	35	1.400	Uşak	25	1.000
Bayburt	22	880	Hakkari	40	1.600	Mardin	54	2.160	Van	48	1.920
Bilecik	15	600	Hatay	53	2.120	Mersin	30	1.200	Yalova	7	280
Bingöl	44	1.760	İğdır	27	1.080	Muğla	24	960	Yozgat	50	2.000
Bitlis	36	1.440	İsparta	26	1.040	Muş	65	2.600	Zonguldak	33	1.320
Bolu	19	760	İstanbul	16	640	Nevşehir	28	1.120	TOPLAM	2.680	107.200
Burdur	14	560	İzmir	22	880	Niğde	36	1.440	(*) 2016 yılı		
Bursa	31	1.240	K. Maraş	38	1.520	Ordu	47	1.880			

GENÇ ÇİFTÇİ PROJESİ KAPSAMINDA 2017 YILINDA DAĞITIMI PLANLANAN BÜYÜKBAŞLAR

İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş
Adana	96	576	Çanakkale	137	822	Karabük	82	492	Osmaniye	92	552
Adıyaman	119	714	Çankırı	86	511	Karaman	77	462	Rize	128	768
Afyon	163	973	Çorum	117	690	Kars	130	780	Sakarya	90	540
Ağrı	158	948	Denizli	117	702	Kastamonu	134	804	Samsun	136	806
Aksaray	92	552	Diyarbakır	145	850	Kayseri	100	597	Siirt	88	528
Amasya	89	528	Düzce	123	736	Kırıkkale	78	468	Sinop	100	595
Ankara	101	606	Edirne	89	534	Kırklareli	92	552	Sivas	163	972
Antalya	85	510	Elazığ	118	708	Kırşehir	77	462	Şanlıurfa	182	1.092
Ardahan	76	456	Erzincan	103	618	Kilis	61	366	Şırnak	111	666
Artvin	88	528	Erzurum	128	768	Kocaeli	76	454	Tekirdağ	89	532
Aydın	95	570	Eskişehir	77	462	Konya	137	822	Tokat	134	794
Balıkesir	142	849	Gaziantep	87	522	Kütahya	121	721	Trabzon	120	720
Bartın	99	589	Giresun	127	758	Malatya	104	624	Tunceli	81	486
Batman	103	618	Gümüşhane	93	558	Manisa	135	810	Uşak	93	558
Bayburt	75	450	Hakkari	92	552	Mardin	101	606	Van	119	714
Bilecik	81	486	Hatay	116	696	Mersin	85	510	Yalova	60	360
Bingöl	99	594	Iğdır	98	588	Muğla	92	552	Yozgat	126	745
Bitlis	105	615	Isparta	95	570	Muş	150	875	Zonguldak	125	750
Bolu	98	585	İstanbul	57	338	Nevşehir	94	564	TOPLAM	8.540	51.075
Burdur	90	540	İzmir	92	552	Niğde	97	582			
Bursa	101	604	K. Maraş	103	618	Ordu	125	750			

GENÇ ÇİFTÇİ PROJESİ KAPSAMINDA 2017 YILINDA DAĞITIMI PLANLANAN KÜÇÜKBAŞLAR

İli	Proje	Baş	İLİ	Proje	Baş	İli	Proje	Baş	İli	Proje	Baş
Adana	42	1.554	Çanakkale	50	1.850	Karabük	10	370	Osmaniye	34	1.258
Adıyaman	50	1.850	Çankırı	25	925	Karaman	16	592	Rize	18	666
Afyon	55	2.035	Çorum	42	1.554	Kars	55	2.035	Sakarya	25	925
Ağrı	55	2.035	Denizli	40	1.480	Kastamonu	50	1.850	Samsun	45	1.665
Aksaray	42	1.554	Diyarbakır	52	1.924	Kayseri	22	814	Siirt	37	1.369
Amasya	25	925	Düzce	25	925	Kırıkkale	22	814	Sinop	27	999
Ankara	20	740	Edirne	32	1.184	Kırklareli	22	814	Sivas	50	1.850
Antalya	30	1.110	Elazığ	38	1.406	Kırşehir	22	814	Şanlıurfa	77	2.849
Ardahan	38	1.406	Erzincan	33	1.221	Kilis	28	1.036	Şırnak	48	1.776
Artvin	35	1.295	Erzurum	59	2.183	Kocaeli	10	370	Tekirdağ	25	925
Aydın	35	1.295	Eskişehir	26	962	Konya	49	1.813	Tokat	41	1.517
Balıkesir	45	1.665	Gaziantep	30	1.110	Kütahya	40	1.480	Trabzon	35	1.295
Bartın	20	740	Giresun	50	1.850	Malatya	33	1.221	Tunceli	20	740
Batman	40	1.480	Gümüşhane	25	925	Manisa	42	1.554	Uşak	30	1.110
Bayburt	20	740	Hakkari	39	1.443	Mardin	44	1.628	Van	52	1.924
Bilecik	20	740	Hatay	43	1.591	Mersin	30	1.110	Yalova	12	444
Bingöl	42	1.554	Iğdır	30	1.110	Muğla	30	1.110	Yozgat	48	1.776
Bitlis	40	1.480	Isparta	26	962	Muş	55	2.035	Zonguldak	48	1.776
Bolu	20	740	İstanbul	18	666	Nevşehir	30	1.110	TOPLAM	2.860	105.820
Burdur	20	740	İzmir	40	1.480	Niğde	38	1.406			
Bursa	35	1.295	K. Maraş	36	1.332	Ordu	52	1.924			

Sonuç ve Değerlendirme:

TİGEM yatırımlarındaki artışa ve yürütülen çalışmalara paralel olarak:

- 70 yılda sulamaya açılan arazi miktarının yaklaşık 4 katı son 6 yılda gerçekleştirilmiş,
- Mekanizasyonun tamamı en ileri teknolojilerle yenilenmiş,
- Tarımda ileri teknoloji kullanımı, tohumluk ve damızlık üretiminin her alanında yaygınlaştırılmış,
- Yapılan sulama ve teknolojik yatırımlarla ülkemiz çiftçilerinin talepleri olan kaliteli ve verimli hububat tohumu üretimi tarımsal kuraklığa heba edilmeden garanti altına alınmış,
- Ülkemizin önemli ölçüde açığı bulunan çeşitlerde sertifikalı tohum üretimi noktasında özel sektör işbirliğine dayalı üretim alanları artırılmış,
- TİGEM'in elinde bulundurduğu sütçü ve kombine ırk damızlık sığırların nüve işletmelere dağıtılarak ölçek işletmeciliğinin teşvik edilmesi amacıyla, damızlık sığır kapasitesi 17 Bin baştan 31 Bin başa çıkarılmış ve 2018 yılı sonunda 35 Bin başa çıkarılması hedeflenmiş,
- Ülkemiz yetiştiricilerinin damızlık taleplerini karşılanması amacıyla TİGEM damızlık koyun kapasitesi 98 Bin baştan 167 Bin başa çıkarılmış,
- 2018-2020 yıllarında yapılacak yatırımlarla gelişme sürecinin hızlı bir şekilde devam ettirilmesi hedeflenmiştir.